Most na Obchodnej ulici slúži verejnosti str. 4

Mesto vysadí vyše 800 nových stromov, 175 ich pribudne aj v Lesoparku Chrasť str. 5

Predstavujeme poslancov Mestského zastupiteľstva v Žiline str. 6 – 7

Rok 2023 bude pre mestské spoločnosti v znamení nových projektov str. 10

ARCHÍV Radničných novín

RADNIČNÉ NOVINY
MESTA ŽILINA

Číslo 12/1 | Ročník 4 | DECEMBER 2022 Mesačník | ZADARMO do každej schránky | www.zilina.sk Mesto Žilina | EV 5837/19 ISSN 1339-8830

Zažite s nami opäť neopakovateľnú atmosféru vianočných trhov

Obľúbené vianočné trhy spríjemnia Žilinčanom adventné obdobie v takej podobe, ako si ich pamätáme pred epidémiou. Tradične sa konajú na Mariánskom námestí a Námestí Andreja Hlinku od stredy 23. novembra do piatka 23. decembra.

Celý článok nájdete na str. č. 3

AKTUÁLNA TÉMA

Mesto počas zimy udržiava viac ako 400 kilometrov ciest a chodníkov

Skutočný začiatok a trvanie zimnej údržby v meste Žilina určia až poveternostné podmienky. Na základe operačného plánu je však zimná starostlivosť o cesty a chodníky zabezpečená v období od 1. novembra 2022 do 31. marca 2023. Okrem 257 kilometrov cestných komunikácií bude mesto počas zimy udržiavať aj približne 160 kilometrov chodníkov.

Cieľom je zabezpečovanie zmierňovania poveternostných vplyvov zjazdnosti ciest a schodnosti chodníkov a verejných priestranstiev. Zjazdnosťou a schodnosťou komunikácií sa rozumie stav ich povrchov s možnosťou bezpečnej premávky a chôdze pri zvýšenej opatrnosti s prihliadnutím na aktuálnu situáciu.

Údržbu bude v zime na území Žiliny zabezpečovať zmluvný partner mesta Žilinské komunikácie, a. s., pričom k dispozícii sú aj ďalší externí dodávatelia, pracovníci mesta či aktivační pracovníci. Počas zimnej sezóny bude v pohotovosti cca 40 kusov techniky, štyri veľké a deväť malých sypačov s radlicami, deväť traktorov, UNC nakladače, technologické vozidlá s posádkou na ručné čistenie a dočisťovanie a v prípade kalamity aj ďalšie zazmluvnené stavebné mechanizmy. Pri dočisťovaní pomôžu aj aktivační pracovníci mesta. Na žilinské cesty a chodníky je pripravených 920 ton chemického posypového materiálu a 650 ton inertného materiálu, ktoré sa budú v prípade potreby dopĺňať. Aktuálne zimné mesiace prinesú aj jednu zásadnú novinku. Práce počas zimnej údržby budú môcť záujemcovia sledovať na internetovej stránke mesta www.zilina.sk. V reálnom čase vďaka GPS monitoringu vozidiel uvidia, v ktorej časti mesta sa pohybujú. Na internetovej stránke mesta bude zverejnený operačný plán zimnej údržby a denne aktualizovaný priebeh prác spolu s kontaktnými údajmi na dispečersko-spravodajskú službu.

Zimná údržba sa vykonáva podľa schváleného poradia dôležitosti jednotlivých miestnych komunikácií na základe intenzity a smerovania dopravy. Najprv sa udržiavajú komunikácie s premávkou mestskej hromadnej dopravy a vyššieho dopravného významu, ktorých dĺžka siete je 84,3 km (190 km údržby), druhé v poradí sú cesty nižšieho významu, prevažne vnútroblokové komunikácie mestských sídlisk s dĺžkou 83,7 km (167,4 km údržby). Nakoniec sa udržujú komunikácie vo vnútroblokoch priľahlých častí mesta, pričom z dôvodu operatívneho prístupu údržbových mechanizmov do vidieckych častí mesta je zabezpečená údržba dodávateľsky tak, aby bol zabezpečený výkon s ohľadom na poradie údržby týchto častí mesta čo najskôr (89,4 km, čo predstavuje 170,8 km údržby). Popritom sa vykonáva údržba chodníkov, ktoré tvoria dĺžku siete približne 160 km, pričom údržba prebieha taktiež podľa ich vyťaženia a dôležitosti.

Žilinská samospráva pred nadchádzajúcou zimou opätovne vyzýva vodičov, aby dodržiavali pravidlá cestnej premávky. Zvlášť v zimnom období je dôležité dbať na ustanovenie zákona o cestnej premávke týkajúce sa zastavenia a státia vozidiel. Šírka radlice mechanizmov na zimnú údržbu je 3,2 metra a previs pred vozidlom údržby je až 2 metre, čo značne sťažuje manévrovateľnosť pri prejazde ulicami s nezodpovedne zaparkovanými vozidlami a dochádza k zdržaniu či úplnému vynechaniu údržby úseku. Aj na základe toho následne vznikajú pripomienky a sťažnosti, ktorým môžeme predchádzať. Ďakujeme!

ZIMNÁ ÚDRŽBA
dispečersko-spravodajská služba
041/5091523

Milí Žilinčania,
za dverami sú Vianoce, jedno z najkrajších období v roku. Verím, že si vianočné sviatky užijete so svojimi blízkymi bez zbytočného zhonu a v pokojnej atmosfére.

S blížiacim sa koncom roka 2022 a s nástupom toho nového mi dovoľte zhodnotiť naše spoločné výsledky práce. Obnova viacerých zastávok MHD je súčasťou modernizácie mestskej hromadnej dopravy v Žiline. Rekonštrukcia niekoľkých materských škôl prispela k zníženiu energetickej náročnosti budov a k zvýšeniu ich kapacity. Centrum Žiliny zdobia dominanty v novom šate, k zrekonštruovanej Katedrále Najsvätejšej Trojice sa pridal aj obnovený „Sirotár" a vyčistené kamenné múry na balustráde. Podarilo sa nám opraviť približne 35-tisíc m² dôležitých dopravných úsekov miestnych komunikácií, chodníkov a asfaltových športových ihrísk. Motoristov potešil predovšetkým nový asfaltový povrch na okružnej križovatke Rondel. O kultúrne vyžitie sa postaral pestrý program Žilinského kultúrneho leta a obľúbené Staromestské slávnosti.

Žilina, ako aj ostatné mestá sa museli vysporiadať s utečeneckou krízou. Chcem vyjadriť veľké poďakovanie všetkým organizáciám, jednotlivcom a dobrovoľníkom v našom meste, ktorí utečencom z Ukrajiny nezištne podali pomocnú ruku a niektorí pomáhate dodnes.

Všetkým čitateľom Radničných novín prajem veselé a požehnané vianočné sviatky v kruhu najbližších a do nového roka 2023 pevné zdravie a veľa osobných i pracovných úspechov.

Peter Fiabáne
primátor

POZVÁNKA NA STRETNUTIE

ŠTVRTOK 8. DECEMBRA | O 17.30 HOD.

DENNÉ CENTRUM PRE SENIOROV
Nám. J. Borodáča 1

PREZENTÁCIA URBANISTICKEJ ŠTÚDIE
k revitalizácii verejného priestoru na sídlisku Vlčince II

Vianočné trhy v Žiline

Obľúbené vianočné trhy spríjemnia Žilinčanom adventné obdobie v takej podobe, ako si ich pamätáme pred epidémiou. Tradične sa konajú na Mariánskom námestí a Námestí Andreja Hlinku od stredy 23. novembra do piatka 23. decembra. Ich súčasťou je bohatý kultúrny program a 34 stánkov s remeselným a potravinovým tovarom či vianočným občerstvením.

Autor: KŠ

Okrem tradičného jedla, voňavého punču či remeselných výrobkov bude pre návštevníkov pripravený bohatý kultúrny program, ktorý spríjemní predvianočný čas. Novinkou trhov v tomto roku budú zálohované poháre na tradičné nápoje. V spolupráci s Oblastnou organizáciou cestovného ruchu Malá Fatra zabezpečila samospráva 25 000 vratných pohárov.

Atmosféru vianočných trhov spríjemnia aj 3D svetelné dekorácie vianočných anjelov, sobej rodinky a vianočnej gule. Mariánske námestie tradične zdobí vianočný stromček. 14 metrov vysoký smrek pochádza od darcu z Dolnej Tižiny. Slávnostne ho rozsvieti Mikuláš spolu s deťmi v pondelok 5. decembra o 16.00 hod. Stromček zdobí 10 000 LED žiaroviek a 240 červených dekoratívnych gulí.

Mnohí Žilinčania sa pýtajú, prečo na Mariánskom námestí nezasadíme nejaký ihličnan, ktorý by vždy na konci roka plnil úlohu vianočného stromčeka. Podľa Útvaru hlavného architekta sú pýchou Mariánskeho námestia krásne lipy, medzi ktoré sa vizuálne ani priestorovo nehodí veľký ihličnan. Z tohto dôvodu mestský úrad každoročne zabezpečuje strom, ktorý je už dlhšiu dobu určený na vypílenie z objektívnych dôvodov – nevhodné životné podmienky alebo bezpečnosť ľudí a majetku. Takýto strom, ktorý by majitelia museli v krátkom čase aj tak vyrúbať, nájde ešte svoje využitie ako hlavný vianočný stromček nášho mesta.

Z dôvodu energetickej krízy zatiaľ mesto neuvažuje nad obmedzením vianočného osvetlenia a svetelnej výzdoby. Dôvodom je to, že mesto Žilina má s dodávateľom (Stredoslovenská energetika, a.s.) zazmluvnené ceny energií do konca roku 2023.

Viac sa o vianočných trhoch dozviete v podcaste mesta Žilina „Ingrid Dolníková – Vianočné trhy v Žiline".

Veríme, že si vianočnú atmosféru vychutnáte s vašimi blízkymi pri pohári obľúbeného nápoja. Srdečne vás pozývame na tradičné vianočné trhy v Žiline.

KRÁTKE SPRÁVY

NAHLASOVANIE PORÚCH VEREJNÉHO OSVETLENIA

041 56 300 79 **osvetlenie@tsmza.sk.**

Žiadosti o vyjadrenie sa k sieti verejného osvetlenia adresujte na: **Technické služby mesta Žilina, s.r.o., Námestie obetí komunizmu 3350/1, 011 31 Žilina, korešpondenčná adresa: Hálkova 22A, 010 01 Žilina.**

Viac informácií na: www.tsmza.sk.

SVIATOČNÉ DVOJČÍSLO

Milí čitatelia,
držíte v rukách naše sviatočné dvojčíslo, ktoré pokrýva mesiace december 2022 a január 2023. V novom roku sa môžete tešiť na februárové vydanie, ktoré bude vo vašich schránkach začiatkom februára. Prajeme vám pokojné adventné obdobie, šťastné a veselé Vianoce a všetko dobré v novom roku 2023.

Z MESTSKEJ KRONIKY...

15. december 1992
Z Ostravy bolo vyexpedovaných 57,5 tony čierneho uhlia, ktoré mesto Žilina zakúpilo ako pomoc pre vojnou ťažko skúšané mesto Osijek v Chorvátsku. O pomoc požiadal starosta mesta Osijek.

5. december 1994
Ráno ostali obyvatelia Žiliny šokovaní z premeny ulíc a chodníkov na ľadové zrkadlo. Po uliciach sa vôbec nedalo chodiť, autá ostali po väčšine radšej odstavené. V priebehu včerajška a dnešnej noci ošetrili na úrazovom oddelení žilinskej nemocnice okolo 30 ľudí, hlavne s úrazmi nôh.

18. december 1996
Po niekoľkých rokoch celkovej rekonštrukcie opäť začala prevádzku Mestská krytá plaváreň. V rámci prác boli vykonané veľké stavebné úpravy, inštalované boli nové technologické zariadenia i vzduchotechnika. Zo starej plavárne ostali iba obvodové múry. Náročná investícia si vyžiadala celkové náklady približne 80 miliónov Sk. Plaváreň bola po prvýkrát otvorená v roku 1963, s prvým 50-metrovým krytým bazénom na Slovensku, ktorý zároveň spĺňal olympijske parametre. Uskutočnili sa tu mnohé športové podujatia.

5. december 2000
V Žiline boli dané do používania dva najdlhšie železničné mosty typu Langerov nosník. Mosty ponad rieku Váh neďaleko Vodného diela Žilina majú koľajové lôžko s rozpätím 112 metrov, sú prispôsobené na rýchlosť vlakov až do 160 km/h. Mosty sú na Slovensku ojedinelé.

20. december 2000
Na balustráde pod farským kostolom bola odhalená socha svätého Cyrila a Metoda. Bronzová socha je vysoká 4 metre, stojí na podstavci obloženom fialovou žulou. Autorom sochy je akademický sochár Ladislav Berák zo Žiliny. Pri odhalení sochy biskup Marián Chovanec prečítal pozdravný list kardinála Jána Chryzostoma Korca.

12. december 2004
V rámci osláv 75. výročia hokeja na Slovensku sa aj do našej krajiny dostal slávny Pohár lorda Stanleyho, najvzácnejšia trofej kanadsko-americkej NHL. V Žiline bol Stanley Cup vystavený v obchodnom centre Dubeň, kde si ho pozreli stovky športových fanúšikov.

5. december 2013
Klzisko na Mariánskom námestí sa stalo hitom tohtoročných tradičných vianočných trhov v Žiline. Korčuľovanie pod holým nebom nebolo vo väčších mestách žiadnou raritou. Tento rok prišiel podobný projekt aj do nášho mesta. Korčuľovanie bolo zadarmo pre všetkých návštevníkov, k dispozícii bola aj požičovňa korčúľ. Klzisko bolo otvorené do 2. januára, každý deň od 10.00 hod. do 22.00 hod.

Online verzie Kroniky mesta Žilina nájdete na internetovej stránke **www.zilina.sk v sekcii Život v meste/O meste.** Vytlačené publikácie (ročníky 1989 – 2020) sú k nahliadnutiu na Radnici mesta Žilina.

Most na Obchodnej ulici slúži verejnosti

Samospráva pokračuje v systematických opravách mostných objektov. Zásadnej rekonštrukcie sa dočkal most pre chodcov na Obchodnej ulici na sídlisku Vlčince, ktorý po rokoch vykazoval viaceré poškodenia. Aktuálne je premostenie dokončené a slúži širokej verejnosti.

Autor: KZ

Starý objekt bol pre zlý technický stav demontovaný v októbri minulého roka. Komplexná oprava mosta sa sústredila na výmenu časti podpier, celej nosnej konštrukcie a záchytného bezpečnostného zariadenia. Okrem vyriešenia zlého technického stavu priniesla rekonštrukcia pre obyvateľov Žiliny aj ďalšie výhody. Slúži nielen chodcom, ale aj cyklistom, keďže sa stane súčasťou cyklotrasy cez sídlisko Vlčince.

Celková dĺžka nového premostenia je takmer 43 metrov. Náklady na vybudovanie nového mosta nepresiahli sumu 300-tisíc eur a sú hradené z rozpočtu mesta. Obyvatelia Vlčiniec si tak môžu naplno užívať nové moderné premostenie, ktoré zaručí ich bezpečný presun. V príprave je ďalšia rekonštrukcia premostenia, konkrétne na Centrálnej ulici, kde je potrebné zabezpečiť finančné krytie pre jeho realizáciu.

Streetbalové ihrisko ožilo farbami

Basketbalové ihrisko na Martinskej ulici v Žiline sa rozžiarilo farbami. Jeho vymaľovanie zabezpečila Žilinská komunitná nadácia. Ide o prvú takúto realizáciu na území mesta a jej cieľom je vytvoriť atraktívne miesta na športovanie verejnosti. Nadácia chce v podobných aktivitách pokračovať aj v budúcnosti.

Autor: KZ

Žilinská komunitná nadácia vznikla v roku 2020 transformáciou nadácie pôvodne úzko zameranej na rozvoj lesoparku. Za jeden zo svojich cieľov si dala zlepšenie podmienok pre amatérsky šport na sídliskách a v mestských častiach. Preto sa hlavnou z aktivít stalo osádzanie športového mobiliáru ako napríklad basketbalové koše, futbalové bránky či pingpongové stoly.

Aj v tomto roku nadácia osadila päť košov na basketbal, 20 futbalových bránok či 11 pingpongových stolov. Mobiliár je osadený na miestach, kde je aktuálna športová infraštruktúra nedostačujúca a je dostupný širokej verejnosti. Nadácia okrem toho v rámci svojej činnosti podporuje mimoriadne športové aktivity na území mesta a aktivity, ktoré nezapadajú do grantového programu mesta Žilina. Týmto spôsobom realizuje štvrtý pilier podpory športu, ktorý schválilo Mestské zastupiteľstvo v Žiline. Žilinská komunitná nadácia ako organizácia zriadená mestom Žilina podporuje v činnosti aj žilinské materské a základné školy. Rodičia, ktorí majú záujem venovať 2 % dane z príjmu pre vzdelávaciu inštitúciu, ktorú navštevujú ich deti, tak môžu urobiť v prospech mestskej nadácie. V roku 2022 sa pre školy a materské školy podarilo získať z 2 % viac ako 25-tisíc eur.

O využití finančných prostriedkov nadácie rozhoduje správna rada. V roku 2022 hospodárila nadácia s rozpočtom 75-tisíc eur, ktorý je súčasťou dotácie na realizáciu štvrtého piliera podpory športu v meste Žilina.

Mesto vysadí vyše 800 nových stromov, 175 ich pribudne aj v Lesoparku Chrasť

Výsadba líniovej zelene je aktivita v rámci projektu „Zmierňovanie a prispôsobovanie sa zmene klímy v meste Žilina", vďaka ktorej sa počas jesene 2022 a jari 2023 vysadilo a vysadí až 638 nových stromov. Výsadba bude realizovaná v lokalitách, kde budú mať najväčší význam v boji s klimatickou zmenou a uhlíkovou stopou.

Autor: KZ

Samospráva sa aktívne zapája do projektov, ktoré slúžia na boj s klimatickými zmenami a majú pozitívny vplyv na život v meste. Po osadení mobilnej zelene je tu aktivita líniovej výsadby. Výsadba je realizovaná predovšetkým ako prícestné stromoradia a aleje v okolí centra mesta, cintorínov a priemyselných zón. Samotná realizácia bude prebiehať v 2 etapách. Prvá etapa bola začatá už v októbri tohto roku. Druhá etapa bude pokračovať na jar v roku 2023.

Celková suma výsadby je vo výške 321 280,70 eura a je podporená v rámci Nórskych grantov 2014 – 2021 a štátneho rozpočtu Slovenskej republiky.

Použité druhy drevín sú odolné voči klimatickým zmenám a škodcom. Zdravotný stav a vitalita drevín bude pravidelne monitorovaná. Význam výsadby nových stromov do urbanizovaného priestoru môžeme definovať v troch aspektoch.

Environmentálny aspekt:
Ten má za úlohu zníženie skleníkových plynov, pričom stredne rastúci ihličnatý alebo listnatý strom, vysadený v mestskom prostredí a ponechaný po dobu 10 rokov, vstrebáva 23,2 až 38 libier uhlíka (1 libra = 0,454 kg), čo v prepočte znamená 0,006 t CO_2/rok.
Rovnako zlepšenie kvality vzduchu a vody, zníženie efektu mestského tepelného ostrova, zníženie spotreby energie, zníženie erózie vrchnej pôdy a poskytnutie stanovišťa voľne žijúcim živočíchom.

Zdravotne-sociálny aspekt:
Jeho funkciou je zlepšenie ľudského zdravia, poskytnutie tieňa, vytvorenie vizuálnej a zvukovej bariéry, skrášlenie susedstva a zatraktívnenie ulice.

Ekonomický aspekt:
Vďaka nemu sa zvyšuje hodnota nehnuteľností, zlepšuje charakter miesta, znižujú sa náklady na ochladzovanie budov, zvyšuje ekonomickú stabilitu, znižuje výdavky na sivú infraštruktúru, predlžuje životnosť vozovky a znižuje odtok dažďovej vody.

Samospráve nie je ľahostajná aktuálna klimatická situácia a postupnými krokmi sa snaží prispieť v boji s klimatickými zmenami a zlepšiť tak životnú úroveň obyvateľov mesta. Počas mesiaca október sa zrealizovala aktivita „Revitalizačný projekt v časti Lesoparku Chrasť" v súlade s projektom „Zmierňovanie a prispôsobovanie sa zmene klímy v meste Žilina".

V Lesoparku Chrasť sa tak vysadilo 175 nových stromov. Konkrétne ide o 87 kusov ovocných stromov ako slivky, višne, jablone, hrušky a čerešne. Ihličnatých stromov pribudlo 48 a sú to borovice, duglasky, jedle, smrekovce a smreky. Ostatné listnaté stromy sú zastúpené v počte 40 kusov a sú to bresty, lipy malolisté, duby zimné, platany, javory a jelše.

Novovysadené stromy v Lesoparku Chrasť nájdete v ovocnom sade, na lúke pri vojenskom pamätníku, v pásme pravostranného prítoku potoka Všivák, za Paľovou búdou a za vodojemom Chrasť. Celkové náklady na aktivity týkajúce sa výsadby v Lesoparku Chrasť sú vo výške 34 891,67 eura a sú podporené v rámci Nórskych grantov 2014 – 2021 a štátneho rozpočtu Slovenskej republiky.

Norway grants

Spoločným úsilím k zelenej Európe

PREDSTAVUJEME POSLANCOV

MESTSKÉHO ZASTUPITEĽSTVA V ŽILINE

Novozvolený primátor mesta Žilina Peter Fiabáne spolu s 31 poslancami mestského zastupiteľstva zložili v utorok 22. novembra 2022 v priestoroch historickej radnice **slávnostný sľub**. Poslanci na prvom rokovaní schválili **harmonogram zasadnutí** Mestského zastupiteľstva v Žiline na rok 2023 s piatimi termínmi, a to 21. február, 25. apríl, 27. jún, 26. september a 5. december.

Výkonom funkcie sobášiaceho poverilo zastupiteľstvo 16 poslancov: Ľubomíra Bechného, Denisa Cádera, Petra Cibulku, Karola Čepca, Branislava Delinčáka, Janku Filipovú, Patrika Gromu, Karola Haasa, Dominika Hriníka, Ľudmilu Chodelkovú, Jozefa Juriša, Dušana Maňáka, Vladimíra Randu, Jána Rzeszota, Antona Trnovca a Soňu Turčányiovú.

PRIMÁTOR MESTA ŽILINA

Peter Fiabáne

Volebný obvod č. 1 – Hliny (I – IV), Staré mesto

Zuzana Balogová
balogovci@gmail.com
0948 521 260

Karol Čepec
cepec@zirafa.sk
0910 909 268

Peter Durmis
durmis@zanet.sk
0911 275 729

Ľudmila Chodelková
vedenie@zirafa.sk
0903 243 990

Igor Choma
igorchm699@gmail.com
0915 998 888

Volebný obvod č. 2 – Bôrik, Hliny (V – VIII), Malá Praha

Dušan Maňák
duma.atelier@gmail.com
0903 535 345

Vladimír Randa
vladimir.randa@gmail.com
0949 754 146

Peter Steinhübl
peter@steinhubl.sk
0917 854 970

Soňa Turčányiová
sona.turcanyiova@gmail.com
0905 553 703

Volebný obvod č. 3 – Solinky

Ľubomír Bechný
lubobechny@gmail.com
0905 345 764

Peter Cibulka
cibulka.peter@azet.sk
0910 388 735

Dominik Hriník
dominik.hrinik@gmail.com
0902 393 422

Martin Kapitulík
martin@kapitulik.sk
0903 136 332

František Talapka
f.talapka@gmail.com
0903 828 001

Volebný obvod č. 4 – Vlčince

Jana Filipová
janafilipova9@gmail.com
0908 436 721

Patrik Groma
stopkorupciiazlodejom@azet.sk

Karol Haas
karolhaas85@gmail.com
0910 911 727

Róbert Kašša
bobby@centrum.sk
0905 649 442

Iveta Martinková
iveta.martinkova@chesspress.eu
0905 299 602

Ján Rzeszoto
janrzeszoto@gmail.com
0903 504 347

Ondrej Šoška
soska.ondrej@gmail.com
0944 341 466

Volebný obvod č. 5 – Hájik

Peter Čerňan
petercernan1979@gmail.com
0904 485 555

Ján Ničík
jano.nicik@gmail.com
0907 219 012

Ľuboš Plešinger
tanec@tanecnaskola.sk
0903 804 051

Volebný obvod č. 6 – Bytčica, Rosinky, Trnové

Jozef Juriš
vekam@vekam.sk
0905 267 951

Anton Trnovec
atrnovec@gmail.com
0917 176 992

Volebný obvod č. 7 – Bánová, Závodie, Žilinská Lehota

Denis Cáder
denis.cader@gmail.com
0918 673 826

Branislav Delinčák
brano@ard.sk
0905 358 384

Volebný obvod č. 8 – Brodno, Budatín, Mojšova Lúčka, Považský Chlmec, Strážov, Vranie, Zádubnie a Zástranie

Jozef Augustín
jozefaugustin7@gmail.com
0904 544 243

Anton Kozlík
tono.kozlik@gmail.com
0911 543 010

Ján Pažický
janpazicky.za@gmail.com
0915 837 557

Rekonštrukcia železničného uzla prináša dopravné obmedzenia

Kysucká ulica je uzatvorená pre motorovú dopravu v podjazde pod traťou ŽSR od 21. novembra 2022 počas najbližších 12 mesiacov. Pre chodcov je podchod naďalej otvorený až do času otvorenia nového podchodu pre chodcov z Národnej ulice na Uhoľnú ulicu.

Práce na Kysuckej ulici sa realizujú od 21. 11. 2022.

Železnice Slovenskej republiky rekonštruujú železničný uzol Žilina, vďaka čomu sa zmodernizuje železničná infraštruktúra a zvýši sa kvalita cestovania. Pre bezpečný priebeh prác bolo nevyhnutné uzavrieť podjazd na Kysuckej ulici, ktorý je súčasťou projektu.

Modernizácia železničnej trate prinesie mestu aj iné výhody v podobe rekonštrukcie železničnej a autobusovej stanice, vybudovania viacerých podjazdov, podchodov a nadjazdov, ktoré výrazne odľahčia dopravu v centre mesta, v podobe rekonštrukcie ciest a ulíc v lokalitách zasiahnutých výstavbou, rekonštrukcie a zavedenia inteligentného osvetlenia v lokalitách dotknutých výstavbou, dlhodobý bezplatný prenájom územia tzv. „Veľkej harfy" popri Váhu, od Strážova po centrum, kde tak môže vzniknúť úplne nový park so športovo-relaxačnou zónou a v neposlednom rade vznikne priestor na budovanie cyklotrás medzi Strážovom a Tepličkou nad Váhom.

V súvislosti s uzáverou podjazdu pod železničnou traťou na Kysuckej ulici bolo potrebné vykonať niektoré stavebné úpravy a zmenu dopravno-organizačných opatrení. Obmedzenia v doprave súvisia s projektom dostavby zriaďovacej stanice Žilina – Teplička a nadväzujúcej infraštruktúry pre Železnice Slovenskej republiky, ktoré realizuje Združenie pod Dubňom. **Všetky aktuálne informácie nájdete na internetovej stránke: www.uzolzilina.sk.**

• Došlo k úprave dopravnej situácie na Mostnej ulici, čím sa zabezpečil plynulý výjazd vozidiel z Ulice Martina Rázusa na Mostnú.

• Od 14. novembra 2022 je zobojsmernená Sasinkova ulica, s čím súvisela aj zmena organizácie dopravy v križovatke a vypnutie cestnej svetelnej signalizácie až po dobu realizácie stavby.

• Ďalej bola realizovaná úprava vodorovného i zvislého dopravného značenia na ceste I/60 pri vodojeme, čím došlo k zmene počtu jazdných pruhov, pričom z pôvodných dvoch jazdných pruhov sú tri. Tým sa zabezpečil súvislý pruh s bezkolíznym preradením na Bratislavu.

• Vodiči tranzitujúci cez mesto sú informovaní dočasným dopravným značením o možnosti použitia D1 obchvatu Žilina – Juh, a to od cesty I/18 (Košická) cez cestu I/60 (Nemocničná) na cestu I/64 (Rajecká) vyznačením D1 Bratislava.

• V širšom centre mesta je rozmiestnené dočasné dopravné značenie, ktoré informuje vodičov o uzávierke Kysuckej ulice v podjazde a o jednotlivých obchádzkových trasách.

Informácia k organizácii mestskej hromadnej dopravy: V súvislosti s uzáverou podjazdu pod železničnou traťou na Kysuckej ulici pripravil Dopravný podnik mesta Žiliny cestovný poriadok a obchádzkové trasy pre dotknuté autobusové linky č. 21, 22, 27, 29 a 30.

• Spoje liniek č. 21, 27, 29 a 30 nezachádzajú na zastávku „Kysucká", tzn., že zastávku „Kysucká" obsluhujú len vybrané spoje linky č. 22.

• Na vytipované spoje linky č. 22 zachádzajúce na zastávku „Kysucká" je možné prestúpiť z iných liniek MHD, a to predovšetkým na vybraných prestupných zastávkach – „Hálkova", „Železničná stanica" a „Námestie hrdinov".

• Dopravný podnik bude naďalej sledovať vývoj situácie a navrhnutý cestovný poriadok sa môže časom upraviť a optimalizovať podľa aktuálneho dopytu a prevádzkových a dopravných okolností.

• **Informáciu k organizácii dopravy nájdete aj na stránke: www.dpmz.sk.**

Od 14. novembra 2022 je zobojsmernená Sasinkova ulica, s čím súvisela aj zmena organizácie dopravy v križovatke.

Okrem mestskej hromadnej dopravy sa uzávera podjazdu na Kysuckej ulici dotkla aj prímestskej autobusovej dopravy SAD Žilina, ktorá taktiež vypracovala zmeny spojov a trás. Potrebné informácie nájdete na ich stránke: www.sadza.sk.

Zhotoviteľ prác sa za diskomfort v čase konania rekonštrukcie ospravedlňuje.

Nezabudnite na svoju povinnosť podať priznanie k dani z nehnuteľností do 31. 1. 2023 (ak u vás nastala zmena v roku 2022)

Mesto Žilina, ako správca dane, upozorňuje vlastníkov nehnuteľností, aby nezabudli podať priznanie k dani z nehnuteľností na rok 2023 počas mesiaca január 2023, ak u nich došlo v roku 2022 k zmene, ktorá má vplyv na výpočet dane.

DAŇ Z NEHNUTEĽNOSTÍ ZAHŕŇA

- daň z pozemkov,
- daň zo stavieb,
- daň z bytov a nebytových priestorov.

VZNIK A ZÁNIK DAŇOVEJ POVINNOSTI

Daňová povinnosť vzniká vlastníkovi, nájomcovi, správcovi, resp. užívateľovi pozemku; vlastníkovi, správcovi, resp. užívateľovi stavby a vlastníkovi, resp. správcovi bytu a nebytového priestoru.

Priznanie k dani z nehnuteľností sa podáva na to zdaňovacie obdobie, v ktorom daňovníkovi vznikla daňová povinnosť. V ďalších zdaňovacích obdobiach sa priznanie k tej istej nehnuteľnosti už nepodáva, správca dane mu doručí rozhodnutie o vyrubenej dane automaticky.

Podľa zákona o miestnych daniach daňová povinnosť vzniká 1. januára zdaňovacieho obdobia nasledujúceho po zdaňovacom období, v ktorom sa daňovník stal vlastníkom, správcom, nájomcom alebo užívateľom nehnuteľnosti, ktorá je predmetom dane, a zaniká 31. decembra zdaňovacieho obdobia, v ktorom daňovníkovi zanikne vlastníctvo, správa, nájom alebo užívanie nehnuteľnosti.

KTO MÁ POVINNOSŤ PODAŤ PRIZNANIE K DANI Z NEHNUTEĽNOSTÍ NA ROK 2023

Priznanie k dani z nehnuteľností majú povinnosť podať len tí daňovníci (fyzické a právnické osoby), ktorí sa stali v priebehu roku 2022 vlastníkmi, správcami, nájomcami alebo užívateľmi nehnuteľností, ktorá je predmetom dane alebo tí, ktorí predali alebo darovali nehnuteľnosť alebo nastala iná zmena v roku 2022 (rozhodujúci je dátum zavkladovania nehnuteľnosti katastrom). Podanie priznania k dani z nehnuteľností na rok 2023 sa týka teda len novo nadobudnutých nehnuteľností alebo zmeny vlastníckych vzťahov k pôvodnej nehnuteľnosti, alebo ak došlo k zmene druhu alebo výmery pozemku, účelu využitia stavby, bytu alebo nebytového priestoru, k vysporiadaniu bezpodielového spoluvlastníctva manželov, k vydaniu právoplatného stavebného povolenia alebo kolaudačného rozhodnutia a pod. V týchto prípadoch daňovník podáva buď priznanie, alebo čiastkové priznanie, alebo čiastkové priznanie na zánik daňovej povinnosti v lehote najneskôr do 31. 1. 2023.

Na vyrubenie dane je teda rozhodujúci stav k 1. januáru zdaňovacieho obdobia. **Na zmeny skutočností rozhodujúcich pre daňovú povinnosť, ktoré nastanú v priebehu zdaňovacieho obdobia, sa neprihliada, okrem špecifických prípadov nadobudnutia nehnuteľnosti, a to:**

- **vydražením**, kde daňová povinnosť vzniká prvým dňom mesiaca nasledujúceho po dni, v ktorom sa vydražiteľ stal vlastníkom nehnuteľnosti. Pri zániku vlastníckych práv vydražením daňová povinnosť zaniká posledným dňom mesiaca, v ktorom zanikli vlastnícke práva k vydraženej nehnuteľnosti,
- **dedením**, kde daňová povinnosť dedičovi vzniká prvým dňom mesiaca nasledujúceho po dni, v ktorom sa dedič stal vlastníkom nehnuteľnosti na základe právoplatného osvedčenia o dedičstve.

Ako možno vidieť, okrem vlastníka nehnuteľností podáva priznanie aj:

- správca nehnuteľnosti – t. j. osoba, ktorá spravuje nehnuteľnosť, napr. správca pozemku či stavby vo vlastníctve štátu, obce či vyššieho územného celku, pričom táto osoba je zapísaná ako správca v katastri nehnuteľností,
- nájomca nehnuteľnosti – pozor, priznanie k dani z nehnuteľností nepodávajú nájomcovia napr. kancelárskych priestorov, bytov a pod., platí to len pre tie osoby (nájomcov), ktorých nájomný vzťah s prenajímateľom trvá najmenej päť rokov, pričom platí, že nájomca je zapísaný v katastri nehnuteľností ako nájomca predmetnej nehnuteľnosti,
- užívateľ nehnuteľnosti – ide o prípad, ak nie je možné určiť, kto je vlastníkom, správcom alebo nájomcom predmetnej nehnuteľnosti, a preto priznanie podáva tá osoba, ktorá nehnuteľnosť skutočne užíva.

AKO SA BUDE PODÁVAŤ PRIZNANIE K DANI Z NEHNUTEĽNOSTÍ NA ROK 2023

Priznanie k dani z nehnuteľností sa bude podávať na predpísanom spoločnom tlačive pre viacero druhov miestnych daní, ktorého vzor je súčasťou opatrenia vydaného Ministerstvom financií SR, a to: „Priznanie k dani z nehnuteľností, k dani za psa, k dani za predajné automaty a k dani za nevýherné hracie prístroje“, ktoré je spoločné pre fyzické i právnické osoby.

Tlačivá si môže daňovník vyzdvihnúť v Klientskom centre na Mestskom úrade v Žiline alebo si ich môže pozrieť a stiahnuť z webovej stránky mesta Žilina v sekcii: Mestský úrad/dokumenty a tlačivá https://www.zilina.sk/urad/dokumenty-a-tlaciva/, alebo z webovej stránky Ministerstva financií SR: v sekcii Dane, clá a účtovníctvo/priame dane/miestne dane a poplatky/vzory tlačív.

Daň si daňovník v priznaní nevypočítava, iba uvedie všetky skutočnosti rozhodujúce na vyrubenie dane, na základe ktorých správca dane daň vyrubí rozhodnutím a priznanie podpíše.

V prípade bezpodielového vlastníctva manželov podáva priznanie len jeden z manželov. V prípade spoluvlastníkov podávajú vlastníci priznanie buď každý do výšky svojho podielu, alebo na základe dohody spoluvlastníkov podá priznanie jeden z nich. Túto skutočnosť je potrebné vyznačiť v príslušnom priznaní.

ODPORÚČANÉ PRÍLOHY K PRIZNANIU K DANI Z NEHNUTEĽNOSTÍ (KÓPIE)

Odporúčanou prílohou k priznaniu je výpis z katastrálneho portálu, rozhodnutie z katastra, ktorým sa povoľuje vklad vlastníckeho práva k nehnuteľnosti pri kúpe, predaji alebo darovaní nehnuteľností, notárska zápisnica o dedičstve s vyznačenou právoplatnosťou, rozhodnutie súdu o schválení príklepu dražby, právoplatné stavebné povolenie alebo kolaudačné rozhodnutie, právoplatné rozhodnutie o zmene účelu využívania stavby a pod. V priznaní je dobré uviesť i emailovú adresu alebo telefonický kontakt.

SPÔSOBY PODANIA PRIZNANIA K DANI Z NEHNUTEĽNOSTÍ

Vyplnené priznanie k dani z nehnuteľností môžu daňovníci podať:

- osobne v Klientskom centre na Mestskom úrade v Žiline,
- poštou alebo
- elektronicky, pričom k elektronickému podaniu je potrebné mať elektronický občiansky preukaz s čipom, tzv. eID kartu. Postup na elektronické podanie daňovníci nájdu **na: https://www.zilina.sk/agendy/podavanie-danoveho-priznania-k-dani-z-nehnutelnosti-2/.**

ZDAŇOVACIE OBDOBIE PRI DANI Z NEHNUTEĽNOSTÍ

Zdaňovacím obdobím pri dani z nehnuteľností je kalendárny rok, kde daň z nehnuteľností sa platí v aktuálnom roku (t. j. nie spätne). Uvedené znamená, že daň z nehnuteľností, ktorú daňovník zaplatí v roku 2023, sa vzťahuje na kalendárny rok 2023.

Rok 2023 bude pre mestské spoločnosti v znamení nových projektov

Mestské spoločnosti sú dôležitou súčasťou samosprávy, keďže plnia jednotlivé čiastkové úlohy pri správe mesta. O ich pláne činností na budúci rok sme sa porozprávali s ich konateľmi a stručný prehľad jednotlivých projektov vám prinášame na tejto strane.

TECHNICKÉ SLUŽBY MESTA ŽILINA, S.R.O.

Technické služby mesta Žilina, s.r.o., vznikli v auguste 2021 s cieľom zefektívniť činnosti v oblasti správy a údržby verejného priestoru. Hlavnou úlohou spoločnosti je postupne zabezpečiť činnosti týkajúce sa správy a údržby verejného priestoru vo vlastnej réžii. Okrem lepšieho riadenia jednotlivých prác, efektívnejšieho využitia pracovného času, rýchlejšieho riešenia nahlásených podnetov či lepšej spätnej kontroly prinesie toto opatrenie aj úsporu finančných prostriedkov. V súčasnosti TSMŽ zabezpečujú pre mesto Žilina komplexnú správu a údržbu verejného osvetlenia. V nasledujúcom roku plánuje spoločnosť zabezpečovať vývoz malých smetných nádob, správu a údržbu fontán, detských ihrísk, športovísk a mestského mobiliáru. **www.tsmza.sk**

ŽILBYT, S.R.O.

ŽILBYT, s.r.o., zabezpečuje správu majetku mesta Žilina, bytov a nebytových priestorov, pohrebísk a domov smútku, kultúrnych domov, detských jaslí, denných stacionárov a ďalších objektov vo vlastníctve mesta vrátane služieb súvisiacich s prevádzkou verejných WC. Spoločnosť taktiež vykonáva práce a služby spojené s opravou a údržbou nebytových priestorov (školy, predškolské zariadenia a CVČ). V roku 2023 plánuje spoločnosť vytvoriť nový interaktívny moderný web, kde budú mať možnosť nájomcovia bytov, nebytových priestorov či hrobových miest oboznámiť sa s aktuálnym stavom ich zmluvných vzťahov, záväzkov a zároveň nahlasovať poruchy a závady, požiadavky na opravy a údržbu, prípadne elektronicky si vybaviť zmluvné náležitosti bez komplikovanej administratívnej záťaže s využitím elektronického podpisu. Zároveň je cieľom spoločnosti na budúci rok zmodernizovať a rozšíriť súčasný strojový park a zakúpiť príslušnú mechanizáciu, prístroje na skvalitnenie a rozšírenie poskytovaných služieb. Taktiež sa plánuje zrekonštruovať a zmodernizovať zverený majetok na základe nového mandátu na vykonávanie investičných akcií v poverenom rozsahu (bytové domy, kultúrne domy, pohrebiská, domy smútku, jasle, zariadenia sociálnej starostlivosti atď.), vybudovanie kolumbárií na pohrebiskách Starý cintorín, Závodie, Bytčica, Vranie či rekonštrukcia oplotenia na Starom cintoríne, chodníkov na cintoríne v Bánovej, schodiska na Novom cintoríne. Ďalšou z aktivít na budúci rok je zaviesť tam, kde je to momentálne možné, zasielanie mesačných správ pre nájomníkov týkajúcich sa stavu diaľkových odpočtov tepla prostredníctvom emailu. **www.zilbyt.sk**

MESTSKÝ SOCIÁLNY PODNIK ŽILINA

Mestský sociálny podnik Žilina má za cieľ pomôcť občanom s hendikepom či iným znevýhodnením uplatniť sa na trhu práce, získať pracovné zručnosti a opätovne sa začleniť do spoločnosti. Hlavným poslaním je poskytovať spoločensky prospešné služby v oblasti podpory regionálneho rozvoja a zamestnanosti. Nosnou, nie však výlučnou časťou podnikateľskej činnosti sociálneho podniku je poskytovanie čistiacich a upratovacích služieb najmä pre niektoré mestské spoločnosti. V roku 2023 plánuje rozšíriť poskytovanie služieb aj priamo občanom mesta (napr. ponukou upratovania domácností odkázaným osobám, ponukou údržby zelene a pod.), ale i ďalším mestským organizáciám, ktorým podnik bude môcť poskytnúť služby za výhodnejších podmienok, aké majú v súčasnosti. Aj keď nie je účelom sociálneho podniku dosahovanie zisku, snaží sa o také hospodárenie, ktoré nebude mať požiadavky na financovanie prevádzky z rozpočtu mesta. Preto sa činnosť podniku rozširuje postupne tak, aby nielen poskytol zamestnanie predovšetkým znevýhodneným či zraniteľným osobám, ale aj zabezpečil ekonomicky stabilné fungovanie spoločnosti v ďalšom období.

DOPRAVNÝ PODNIK MESTA ŽILINY

Dopravný podnik mesta Žiliny funguje na území mesta od 1. 11. 1993. Prevádzka MHD je vykonávaná na 8 trolejbusových a 11 autobusových linkách prostredníctvom 44 trolejbusov a 40 autobusov. Dopravný podnik mesta Žiliny s.r.o. je súčasťou Integrovaného dopravného systému ŽSK. V prvom polroku 2023 spoločnosť plánuje realizovať modernizáciu dispečerského riadenia, ktorá zahŕňa obnovu dispečerského pracoviska (veľkoplošné obrazovky na dispečerské riadiace systémy, pracovisko kamerového dohľadu, pracoviská dopravných dispečerov a energodispečerov) i modernizáciu vozidlového informačného a komunikačného systému (doplnenie automatického počítania cestujúcich a kamerového systému do zostávajúcich vozidiel). Celkové náklady predstavujú sumu 335 000 eur. Taktiež sa plánuje realizovať projekt elektronických informačných panelov, ktoré budú inštalované na 50 zastávkach. K tomu pribudne 48 ks napájacích zdrojov i zastávkové kamerové systémy na vybraných zastávkach v centre mesta. Projekt bude realizovaný v druhej polovici roka 2023 v objeme cca 550 000 eur. Ďalším projektom pre budúci rok je pokračujúca rekonštrukcia zastávok MHD, na ktorej sa DPMŽ aktívne podieľa. **www.dpmz.sk**

SPRÁVA ŠPORTOVÝCH ZARIADENÍ MESTA ŽILINA

Správa športových zariadení mesta Žilina vznikla 7. apríla 2021. Okrem Mestskej krytej plavárne Žilina spadajú pod túto organizáciu zimný štadión, športová hala pri ZŠ Vendelína Javorku, tartanová dráha so skejtparkom a multifunkčným ihriskom na Oravskej ceste a pumptracková dráha na Vodnom diele. Medzi hlavné činnosti spoločnosti patrí príprava podkladov pre vedenie mesta na modernizáciu zverených objektov i pravidelná údržba a zabezpečenie chodu športových zariadení, ktoré má v správe. Taktiež spravuje rezervačné systémy jednotlivých športovísk a organizačne sa podieľa na podujatiach konajúcich sa na spravovaných športoviskách. V budúcom roku plánuje organizácia realizovať viacero projektov zameraných na modernizáciu športovísk, ktorá prinesie úsporu financií a skvalitnia sa poskytované služby. Investičné akcie sa týkajú predovšetkým krytej plavárne a zimného štadióna, kde sa plánujú viaceré rekonštrukčné projekty. Mestskú krytú plaváreň čaká modernizácia osvetlenia. Okrem toho sa plánuje začať s revitalizáciou a dostavbou vonkajšieho areálu plavárne, ale aj so zateplením fasády budovy či modernizáciou vzduchotechniky i prípravou na inštaláciu a realizovanie fotovoltiky na streche budovy plavárne. Zimný štadión čaká v roku 2023 modernizácia strojovne a výmenníkovej stanice. Zároveň bude organizácia vykonávať pravidelnú bežnú údržbu a správu zverených športovísk, aby bol zachovaný štandard poskytovaných služieb. **www.sportzilina.sk**

MESTSKÁ KNIŽNICA ŽILINA (EMKA)

Mestská knižnica Žilina („eMKa“) je verejná mestská knižnica, ktorá vznikla 7. 7. 2021. Knižničné a ďalšie špecializované služby poskytuje Žilinčanom od 20. 9. 2021. „eMKa“ zastrešuje činnosť 6 pobočiek v mestských častiach Vlčince, Hájik, Solinky, Bytčica, Strážov a Trnové. Od svojho vzniku sa „eMKa“ venuje zatraktívňovaniu svojich priestorov, práci s knižničným fondom, ktorá zahŕňa rozširovanie, dopĺňanie a obnovu knižničného fondu, no i vyraďovanie poškodených, obsahovo zastaralých knižničných dokumentov. V neposlednom rade sa „eMKa“ venuje aj vytváraniu zaujímavej ponuky podujatí. Všetky dôležité informácie a aktuality o „eMKe“ nájdete na webovej stránke **www.mkzilina.sk** alebo Facebooku. Pre rok 2023 má „eMKa“ pripravené rôzne vzdelávacie, kultúrne a komunitné podujatia, s cieľom osloviť čo najširšie publikum tak, aby jej čitatelia a návštevníci pomohli svojou návštevou či účasťou rozvíjať kultúrny život v meste. Aktivity „eMKy“ budú závisieť aj od finančných prostriedkov získaných na základe vyhlásených výziev, do ktorých sa „eMKa“ zapojí.

Vianočný trolejbus vám spríjemní jazdu mestom

Aj v tomto roku sa môžete tešiť na vianočný trolejbus, ktorý rozžiari žilinské ulice. Jeho exteriérová výzdoba bude ešte o niečo bohatšia, aby bol jasne rozpoznateľný pri jazde mestom.

Rovnako ako v minulom roku budú vianočne vyzdobené vozidlá MHD premávať na vybraných trolejbusových i autobusových linkách a okrem centra mesta urobia radosť aj obyvateľom mestských častí.

Vianočný trolejbus začne premávať večer pred Mikulášom 5. decembra a bude postupne nasadzovaný na trolejbusové a autobusové linky, pričom rozpis jeho nasadenia na konkrétne linky bude postupne zverejnený na stránke www.dpmz.sk.

Veríme, že cestujúci, obyvatelia i návštevníci Žiliny uvítajú toto malé predvianočné spestrenie a že cestovanie vianočne vyzdobeným trolejbusom si vychutnajú najmä deti.

Vianočný cestovný poriadok MHD

Dopravný podnik aj tento rok pripravil vianočný cestovný poriadok, kde bude uvedený režim MHD **počas vianočného obdobia, ako aj niektoré mimoriadne spoje na Štedrý deň a Nový rok (nájdete ho na: www.dpmz.sk a www.zilina.sk).**

Cestujúcich chceme upozorniť na jednu významnú zmenu, že **počas štyroch dní medzi sviatkami v termíne od 27. do 30. 12. bude MHD premávať vo víkendovom režime. Výnimka nebude platiť pre linku č. 26, ktorá bude jazdiť v režime platnom pre pracovné dni – prázdniny.**

Pár tipov, ako kúriť drevom účinnejšie s ohľadom na životné prostredie a ešte k tomu ušetriť

Vzhľadom na situáciu vo svete sa zdá, že nás čaká ťažká zima. Prognózy hovoria o výraznom zvyšovaní cien za energie, a tak sa mnohí Slováci opäť vrátili k vykurovaniu tuhým palivom. Pritom práve tento typ vyhrievania je jedným z hlavných zdrojov znečisťovania ovzdušia. Slovenská agentúra životného prostredia, ktorá je odbornou organizáciou Ministerstva životného prostredia SR, preto pripravila pre verejnosť niekoľko odporúčaní, ktoré odľahčia životné prostredie a zároveň nezaťažia naše rodinné rozpočty.

Väčšina ľudí si myslí, že kúriť drevom je ľahké a nie je na tom čo pokaziť. Avšak spôsob, akým to robíme, v čom kúrime a aký materiál používame, ovplyvňuje nielen našu spotrebu dreva, ale aj kvalitu vzduchu, ktorý dýchame.

V ČOM KÚRIŤ

Nový moderný kotol na drevo či drevené pelety sa naozaj oplatí a vie vám ušetriť veľa času aj peňazí. Účinnosť v praxi znamená, koľko percent energie z dreva je daný typ kotla schopný premeniť na využiteľné teplo. S tým súvisí aj to, koľko tuhých znečisťujúcich látok sa uvoľní do ovzdušia. Ak je kotol moderný a účinný, dokáže využiť až do 95 % energie z dreva, tým zároveň vypustí do ovzdušia omnoho menej škodlivín. Pozor tiež treba dávať na voľbu správneho výkonu vykurovacieho zariadenia. Ten treba prispôsobiť veľkosti vykurovaného priestoru.

ČÍM KÚRIŤ

Kúriť by sme mali iba dobre vysušeným drevom (aspoň 1 – 2 roky). Nie je pravda, že mokré drevo horí dlhšie a dá nám viac tepla. Mokré drevo horí dlhšie, pretože musí najprv samo seba vysušiť. Energiu spotrebujete na odparenie vody, nie na produkciu tepla. Na vyhriatie zostane len polovica energie z dreva, ale do ovzdušia sa uvoľní až 10-krát viac znečisťujúcich látok v podobe dymu. V skratke platí, že ak poriadne vysušíme čerstvé drevo, môžeme ním kúriť až tri zimy namiesto jednej.

PREČO NEPOUŽÍVAŤ MOKRÉ DREVO

Okrem začmudenia ovzdušia si pálením mokrého dreva zašpiníte aj kotol i dymovod. Vrstva sadzí tým zníži účinnosť prenosu tepla do domu a zvýši spotrebu dreva. Aby ste zachovali vysokú účinnosť prenosu tepla z kotla a dymovodu do domu, treba dbať na pravidelné čistenie vykurovacieho zariadenia a komína od sadzí a dechtu. Rovnako platí, že by sme mali kúriť iba palivom, ktoré odporúča výrobca spaľovacieho zariadenia v návode (drevo, drevené pelety či brikety).

NEKÚRIME ODPADOM

To, že kúriť odpadom sa nemá, je asi samozrejmé, ale do kotla nepatrí napríklad ani starý nábytok. Hoci sa zdá, že ide o drevo, sú v ňom prímesi rôznych lakov, lepidiel či iných chemikálií. Chemikálie zo spaľovania odpadu a iných nevhodných palív sa nám potom dostávajú do pľúc a môžu spôsobovať rôzne zdravotné problémy. Okrem toho si takýmto tmavým dymom zanášame kotol a komín a znižujeme účinnosť prenosu tepla, čo v konečnom dôsledku opäť vedie k vyššej spotrebe paliva. Áno, aj spaľovne odpadu pália odpad, ale na rozdiel od vás majú spaľovne odpadov účinné zariadenia na zachytávanie škodlivín. Medzi palivo taktiež nepatria: staré časopisy a letáky, PET fľaše a iné plasty, starý textil, starý nábytok, OSB dosky, drevotriesky, preglejky, okenné drevené rámy, staré oleje, pneumatiky, obuv, linoleum ani plávajúce podlahy.

PRIKLADAJME ASPOŇ DVE POLIENKA

Treba dbať aj na prikladanie správneho množstva paliva. Nie je vhodné vkladať iba jedno polienko. Pri horení jedného polienka dochádza k nedokonalému horeniu, drevo len obhára. Teplota v ohnisku je tak nízka, že produkujete 10-násobok emisií a do prostredia sa odovzdáva menej tepla. Prikladajte aspoň dve polienka. Vzájomne dokážu horieť efektívnejšie, s nízkymi emisiami. Moderné splyňovacie či automatické kotly sa nakladajú doplna. Ale, ak naopak priložíte do starého kotla príliš veľa paliva naraz, zdvihne sa teplota spalín v dymovode a komíne a vy doslova vyhadzujete teplo a peniaze von komínom, riskujete požiar a produkujete veľa emisií. Ideálna teplota spalín vychádzajúcich z kotla je medzi 100 a 250 °C.

NEŠKRTÍME PRÍVOD VZDUCHU

Ďalšia chyba, ktorú počas kúrenia ľudia robia, je prílišné škrtenie prívodu vzduchu pri horení. Pri rozkurovaní treba mať nastavené regulačné klapky prívodu vzduchu na maximum. Po rozhorení dreva môžete regulačné klapky vzduchu trochu privrieť, nikdy ich ale nezatvárajte úplne. Ak drevo počas horenia nemá dostatok vzduchu, plameň je tmavočervený a dochádza k nedokonalému spaľovaniu, pri ktorom sa produkuje jedovatý oxid uhoľnatý (CO), rakovinotvorný benzo(a)pyrén a sadze zanášajúce vaše vykurovacie zariadenie.

ŠETRIŤ DREVOM NIE JE IBA O KÚRENÍ

Cez nezateplenú strechu, fasádu, staré okná a dvere strácame 20 % – 30 % tepla. Zateplením domu vieme ušetriť až 50 % nákladov na kúrenie.

DROBNÉ RADY NA ZÁVER

1. Znížením teploty v izbe o 1 °C sa znížia náklady na kúrenie o 6 %.
2. Termostatické hlavice na radiátoroch pravidelne odvzdušňujeme a čistíme od prachu. Nemali by byť zakryté žiadnym nábytkom ani závesmi.
3. V rôznych miestnostiach kúrime na rozdielnu teplotu. Ideálne takto: obývacia izba 20 – 22 °C, spálňa 18 – 19 °C, predsieň 17 °C, kúpeľňa 24 °C.
4. Ak nemáte izolované steny domu, za radiátorom používajte hliníkovú fóliu, ktorá odrazí teplo späť do miestnosti.
5. Miestnosti vetráme krátko a intenzívne.
6. Pred zimou vždy skontrolujeme tesnenie okien a dverí.

O výruboch stromov informujeme v teréne i na webe

Ako ukázalo posledné obdobie, odstraňovanie drevín je pre Žilinčanov citlivou témou. Túto skutočnosť si uvedomujeme a sme vďační za vnímavých občanov. Preto sme sa v tejto súvislosti rozhodli zintenzívniť komunikáciu s verejnosťou, a to hneď dvoma spôsobmi.

Do terénu sme zaviedli oznamovacie tabule, ktoré okoloidúcich informujú, že sa v danej lokalite vyskytujú lesné dreviny so zlým zdravotným stavom alebo stromy, ktoré svojimi rozmermi a nestabilitou ohrozujú bezprostredné okolie.

Tabuľka ďalej uvádza presný počet kmeňov, ktorých sa výrub týka, a taktiež dátum a číslo súhlasu podľa konkrétneho zákona. Každý výrub je po dôkladnom zvážení povolený odborným lesným hospodárom, ktorý citlivo posudzuje každý jeden strom s vedomím okresného úradu, pozemkového a lesného odboru.

Detailnejšie informácie o aktuálnych výruboch na území mesta Žilina sa taktiež dozviete na **webovej stránke mesta www.zilina.sk.** Oznamy nájdete v sekcii Mestský úrad\Oznamy mesta\Životné prostredie a odpady.

Preto, ak aj vás zaujíma téma výrubov, navštívte náš web, kde sa dozviete viac.

UTOROK	6	17:00 / VEĽKÁ SÁLA	**AKO IŠIEL MIKULÁŠ NA VANDROVKU** **MIKULÁŠSKA ROZPRÁVKA**
STREDA	7	19:00 / VEĽKÁ SÁLA / 15+ / 135 MIN	**VEDĽAJŠIE ÚČINKY** TEXT **LUCY PREBBLE** / RÉŽIA **MICHAEL VYSKOČÁNI**[AH]
ŠTVRTOK	8	19:00 / VEĽKÁ SÁLA / 15+ / 85 MIN	**ŽLTÁ ČIARA** TEXT **JULI ZEH, CHARLOTTE ROOS** / RÉŽIA **EDUARD KUDLÁČ**
PIATOK	9	19:00 / VEĽKÁ SÁLA / 18+ / 90 MIN	**KADERNÍČKY** TEXT **ASTRID SAALBACH** / RÉŽIA **EDUARD KUDLÁČ**
SOBOTA	10	19:00 / VEĽKÁ SÁLA / 15+ / 105 MIN	**COCO CHANEL** TEXT **DANIELA BREZÁNIOVÁ** / RÉŽIA **BARBORA NITSCHOVÁ**[AH]
UTOROK	13	19:00 / VEĽKÁ SÁLA	**VIANOČNÝ KONCERT ŠANSÓNOV HANY HEGEROVEJ**
STREDA	14	17:00 / VEĽKÁ SÁLA / 15+ / 90 MIN	**KREUTZEROVA SONÁTA / ČIA VINA?** TEXT **DANIELA BREZÁNIOVÁ, PAVOL VIECHA, MATEJ FELDBAUER /** RÉŽIA **PAVOL VIECHA**[AH]
ŠTVRTOK	15	19:00 / VEĽKÁ SÁLA / 15+ / 145 MIN	**A JE TU ZAS** TEXT **TIMUR VERMES** / RÉŽIA **FILIP NUCKOLLS**[AH]
PIATOK	16	11:00 / VEĽKÁ SÁLA / 15+ / 145 MIN	**A JE TU ZAS** **ORGANIZOVANÉ PREDSTAVENIE** / TEXT **TIMUR VERMES** / RÉŽIA **FILIP NUCKOLLS**[AH]
STREDA	21	19:00 / VEĽKÁ SÁLA / 15+ / 155 MIN	**ANNA KARENINA** TEXT **ARMIN PETRAS** / RÉŽIA **MARIÁN AMSLER**[AH]
ŠTVRTOK	22	18:00 / VEĽKÁ SÁLA / **OTVORENÁ SKÚŠKA**	**TÁTO IZBA SA NEDÁ ZJESŤ** TEXT **NICOL HOCHHOLCZEROVÁ** / RÉŽIA **EDUARD KUDLÁČ**
ŠTVRTOK	29	19:00 / VEĽKÁ SÁLA / 18+ / 85 MIN	**TRIKY, FET A MAKAČI** TEXT **MOHAMED ROUABHI** / RÉŽIA **EDUARD KUDLÁČ**
SOBOTA	31	19:00 / VEĽKÁ SÁLA / 15+ / 90 MIN	**NEZNÁŠAM ŤA!** TEXT **MICHAL TOMASY A KOLEKTÍV** / RÉŽIA **MICHAL TOMASY**[AH]

1+1 VSTUPENKA ZA 1 €

NA VŠETKY DOMÁCE PREDSTAVENIA **MESTSKÉHO DIVADLA ŽILINA** DO KONCA DECEMBRA
KUPÓN JE NUTNÉ UPLATNIŤ V POKLADNICI DIVADLA. NIE JE MOŽNÉ KOMBINOVAŤ S INÝMI ZĽAVAMI.

Študenti do 26 a seniori od 60 rokov zľava, /okrem premiér, predpremiér a hostí/, ZŤP zľava 50%. Pre organizované skupiny ponúkame špeciálne ceny. Študenti konzervatórií, VŠMU v Bratislave, AU v Banskej Bystrici, DAMU v Prahe, JAMU v Brne a divadelnej vedy majú po predložení preukazu školy vstup za 1€ / nevzťahuje sa na hosťujúce predstavenia a koncerty; vstupenky je možné zakúpiť 30 minút pred začiatkom predstavenia pri voľnej kapacite sály, bez možnosti rezervácie.
ADRESA Horný val 3, 010 01 Žilina, Slovakia / **E-MAIL** pokladna@divadlozilina.eu / **TELEFÓN** 041 381 0000 / **MOBIL** 0911 148 446 / **ONLINE PREDAJ VSTUPENIEK NA** www.divadlozilina.eu
ZMENA PROGRAMU VYHRADENÁ / **DIVADELNÁ KAVIAREŇ** PO – ŠT 18:00 – 22:00 / PI 18:00 – 2:00 / SO 18:00 – 24:00

Program december 2022

ROSENFELDOV PALÁC

1. 12. 17.30 **VERNISÁŽ** Master's Eye Award: Výber z ocenených Trienále plagátu Trnava 2022

5. 12. 18.00 **TVORIVÁ DIELŇA** Vianočný linoryt
Tvorivá dielňa pre dospelých a deti od 10 rokov v sprievode dospelej osoby pod vedením Moniky Ondášovej.

6. 12. 17.00 **PREDNÁŠKA** Mágia v dejinách ľudstva
Prednáša Katarína Nádaská.

7. 12. 18.00 **PREMIETANIE** Odpočítavanie – posledný film Ivana Palúcha (r. Martin Palúch, 2022)
Vstup 3/2 €

8. 12. 19.00 **KONCERT** Spevácky zbor Máj mesta Žiliny
Vstup 3/2 €

10. 12. 10.00 **INKLUZÍVNE KINO** Údolie lampášikov (r. Caleb Hystad, 2022)
Senzoricky prispôsobené premietanie pre deti s poruchou vnímania.

10. 12. 15.00 **RODINNÁ SOBOTA** Vianoce s bábkami
Tvorivá dielňa pre deti a rodičov. Účasť podmienená prihlásením.

12. 12. 19.00 **KONCERT** Pro Arte Quintet
Vystúpia Emma Barčáková, Mário Šebeň, Anna Brezániová, Nazar Spas, Marek Schrom.
Vstup 3/2 €

13. 12. 17.00 **PREDNÁŠKA BLIŽŠIE K UMENIU** Šifra majstra Leonarda
Konšpiračné teórie Dana Browna a podobných autorov vo vzťahu k Poslednej večeri a iným Leonardovým dielam. Prednáša Stano Lajda.

15. 12. 17.00 **GENIUS LOCI** Krajina harmónie
Hosťami sú Soňa Holúbková, Katarína Kocianová, Adam Čvirik, Ján Kerecman.
Moderuje Dominika Stránska.

J. M. Hurbana 28, 010 01 Žilina, 041 764 9692, info@rosenfeldovpalac.sk, www.rosenfeldovpalac.sk
Otváracie hodiny: po – pia 9.00 – 16.00 (v prípade konania podujatia predĺžené do začiatku podujatia)
Info a prihlasovanie na workshopy: 0905 526 289, simona.domanicka@rosenfeldovpalac.sk.
Zmena programu vyhradená. Mladiství do 18 rokov, seniori a ZŤP – vstup na podujatia zadarmo.

Mesto Žilina | MESTSKÉ DIVADLO ŽILINA

SLÁVNOSŤ JUBILANTOV

Tí, ktorí v roku 2022 a 2023 dovŕšili, resp. dovŕšia v mesiacoch október, november, december a január vek 70, 75, 80, 85, 90 a viac rokov.

SLÁVNOSŤ UVÍTANIA

Uvítanie najmenších občanov mesta Žilina narodených v roku 2022 v mesiacoch august, september, október.

V PRÍPADE ZÁUJMU O ÚČASŤ NA SLÁVNOSTIACH NÁS KONTAKTUJTE:

- tel. kontakt: 041 7063523.
- osobne na Mestskom úrade v Žiline
- www.zilina.sk/agendy/slavnost-jubilantov/
- www.zilina.sk/agendy/uvitanie-deti-do-zivota/

ŽIADOSTI JE MOŽNÉ ZASIELAŤ PRIEBEŽNE.

SME TU PRE VÁS | Žilina ONLINE

www.zilina.sk

mestozilina

Mesto Žilina

Mesto Žilina

Podcast mesta Žilina

Žilina – oficiálna aplikácia

RADNIČNÉ NOVINY
MESTA ŽILINA

ČÍSLO 12/1
ROČNÍK 4

ZADARMO
do každej schránky

www.zilina.sk
Mesto Žilina

Adresa redakcie: Námestie obetí komunizmu 1, 011 31 Žilina
Šéfredaktorka: Katarína Gazdíková
Redaktori: Erika Lašútová, Andrea Polačková, Vladimír Miškovčík, Kristína Šimurdová, Martina Brnčalová, Karol Zahatlan
Grafické spracovanie: Barbora Obertová
Fotografi: Dávid Mičuch, Dávid Lajmon

Jazykové korektúry: Jana Matuškovičová
Redakčná rada: Ján Ničík, zamestnanci MsÚ
Šírenie, rozmnožovanie textu, fotografií, grafov je možné len so súhlasom vydavateľa.
Distribuuje: Slovenská pošta, a. s.
Tlač: Polygrafické centrum, s. r. o.
Evidenčné číslo: EV 5837/19
ISSN 1339-8830

Vydáva: Mesto Žilina, Námestie obetí komunizmu 1, 011 31 Žilina, tel.: 041/ 7063 111
IČO: 00 321 796
Náklad: 35 500 kusov
Periodicita: mesačník

VIANOČNÝ PROGRAM

23. 11. - 23. 12. 2022

MARIÁNSKE NÁMESTIE

23.11. STREDA
OTVORENIE VIANOČNÝCH TRHOV
19:00 BIG BAND ŽILINSKÉHO KONZERVATÓRIA

26.11. SOBOTA
18:00 DIVADLO POD BALKÓNOM: ZLATOVLÁSKA
ADVENTURE STRINGS

27.11. NEDEĽA
18:00 DORIS DAY BAND
JANKO KULICH & KOLEGIUM

29.11. UTOROK
18:00 HELENA ZÁHRADNÍKOVÁ, ROMAN BIENIK A FS BUKOVINKA
ZÁVADSKÉ ŽENY

01.12. ŠTVRTOK
19:00 DJ ROBO GAJARSKÝ

03.12. SOBOTA
18:00 DIVADLO KAPOR NA SCÉNE: ROBIN HOOD
V8 BAND

05.12. PONDELOK
16:00 **MIKULÁŠ V MESTE**
DFS CIPOVIČKA Z CVČ KUZMÁNYHO, ŽILINA
UKUPUNKTÚRA

07.12. STREDA
18:00 SLOVENSKO SPIEVA KOLEDY 2022 /ALTÁNOK V SADE SNP/

08.12. ŠTVRTOK
19:00 DJ ROBO GAJARSKÝ

10.12. SOBOTA
18:00 TEÁTER KOMIKA: VIANOČNÉ ŠKRIATKOVINY
ADVENTURE STRINGS

11.12. NEDEĽA
18:00 DFS CIPOVIČKA Z CVČ KUZMÁNYHO, ŽILINA
SPEVÁCKA SKUPINA SPIEVANKY
ĽUDOVÁ HUDBA PARTA ZO STREČNA

13.12. UTOROK
18:00 DH FATRANKA
ZÁVADSKÉ ŽENY

15.12. ŠTVRTOK
19:00 DJ ROBO GAJARSKÝ

17.12. SOBOTA
18:00 DIVADLO POD BALKÓNOM: KEĎ VYJDE HVIEZDIČKA
THE BLUE TIME

18.12. NEDEĽA
18:00 FS ROZSUTEC
FAMILY FRIEND

20.12. UTOROK
18:00 HELENA ZÁHRADNÍKOVÁ, ROMAN BIENIK A FS BUKOVINKA
OMNIA KOMORNÝ SPEVÁCKY ZBOR

22.12. ŠTVRTOK
19:00 DJ ROBO GAJARSKÝ

23.12. PIATOK
19:00 ĽUDOVÁ HUDBA HOŤAPO
BALKANSAMBEL

ZMENA PROGRAMU VYHRADENÁ

Prajeme vám krásne Vianoce a úspešný rok 2023.

Mesto Žilina